

Вінницька обласна наукова медична бібліотека організована навесні 1933 року спочатку як філія республіканської медичної бібліотеки, в 1935 році реорганізована в обласну, в 1940 році отримала статус наукової.

За даними обласного архіву відомості про організацію бібліотеки не збереглися, є лише посилання на публікацію в журналі «Профілактична медицина» за 1934 рік №1 про те, що почала діяти обласна медична бібліотека в місті Вінниці. В звіті бібліотеки за 1936 рік, підписаному завідувачем Зецкером М.І. та спогадах, лікаря Кеніса В.Я., що декілька років до другої світової війни працював в бібліотеці бібліографом за сумісництвом, вказується на 1933 рік, як початок діяльності бібліотеки.

На початку свого існування бібліотека має притулок в невеликій, напівтемній кімнаті в приміщенні центральної поліклініки, що на вулиці Першотравневій і до того ж не має окремого входу. Це дуже ускладнює обслуговування читачів.

В спогадах лікаря Кеніса В.Я. написаних в 1954 році (який за сумісництвом працював бібліографом) тепло згадується роль Зецкера Мойсея Ісаковича, який, невдовзі після відкриття, очолив бібліотеку і був, як він каже "агресором" в кращому розумінні цього слова, відстоюючи інтереси бібліотеки, відвайовуючи для неї територію метр за метром. В результаті його "агресії" в користуванні бібліотеки стало чотири кімнати, були придбані меблі, м'який інвентар, облаштований зручний читальний зал. Бібліотека набула привабливого вигляду дійсно закладу культури. Змінився не лише її зовнішній вигляд, а й зміст її роботи. Ішов інтенсивний ріст бібліотечного фонду.

Лише за 1936 рік придбано 1982 примірники книг. Передплачувалось бібліотекою 57 назв радянських та 12 назв іноземних періодичних видань.

Продовжується створення алфавітного та систематичного каталогів, правда додаткові та аналітичні картки не писались, щоб швидше закінчити опис всього фонду.

Індексувались книги за допомогою книжки Добржинського, яку приходилося весь час позичати, тому що не мали своєї.

Статистичні дані

Роки	Фонд	Читачі	Книговид ача	Штат
1934	3000	50	250	1,5
1936	6081	137	1057	3,5
1941	19581	-	-	-

Штат бібліотеки в 1934 році складав 1,5 ставки, а саме: 0,5 ставки зав. бібліотекою та 1 ставку бібліотекаря. В 1936 році штат розширився й складав 3,5 ставки. З часом було введено 0,5 ставки бібліографа. Ця зміна була оправдана цілком тому, що послугами бібліотеки користувалось багато наукових працівників, дисертантів. Статистичних даних про кількість читачів та книговидачу з 1936 по 1944 рік немає, але в спогадах Кеніса вказується, що авторитет бібліотеки серед медичних працівників з року в рік зростав.

Зецкеру Мойсею Ісаковичу було 70 років, коли він очолив бібліотеку. За професією він був фармацевтом. Багато любові й зусиль цієї людини сприяли розвитку бібліотеки.

Коли німці прийшли на землю Вінниччини Мойсей Ісакович не зміг залишити місто, маючи досить похилий вік і уже слабке здоров'я, а, залишившись, загинув від рук окупантів в перший же рік війни.

Валентина Любимова

В історичній довідці Анни Аронівни Премислер фігурує прізвище Любимової Валентини, акторки за професією, яка працювала бібліотекарем. Завдяки їй було збережено значну частину бібліотечного фонду від розграбування. За активну підпільну діяльність Любимова була розстріляна фашистами в 1943 році.

В 1944 році з жовтня місяця бібліотека відновила свою роботу. Очолила її Премислер Анна Аронівна, 1903 року народження.

Премислер Анна Аронівна
Була директором бібліотеки з
1944 по 1967 рік

Фонд бібліотеки на той час нараховував 15528 примірників з них 1057 журналів, 4053 примірники було втрачено. Книги та журнали були в хаотичному стані, тому перші заходи були направлені на їх упорядкування . В такому ж стані знаходились і каталоги. Працівникам прийшлося затратити багато часу на їх впорядкування та створення предметного каталогу журнальних статей.

Бюджет бібліотеки на 1945рік було затверджено в сумі 76700крб.

За період окупації було втрачено частину найцінніших книг. Тому найпершими заходами були також дії директора бібліотеки по відновленню цієї частини фонду та доукомплектуванню його медичною літературою, виданою в роки війни. Частково в вирішенні цього питання допомогли Київська та Харківська республіканські наукові медичні бібліотеки, багато книг було подаровано читачами.

Для забезпечення комплектування бібліотечного фонду домоглись включення бібліотеки на комплектування в центральному московському колекторі наукових бібліотек, було підписано договір з Вінницьким бібліотечним колектором та Київською республіканською медичною бібліотекою.

Фонд добре комплектується суспільно-політичною літературою, особливо творами В.І.Леніна та І.В.Сталіна. Медична література представлена творами класиків вітчизняної медицини, документами, що відображають досягнення медицини, посібниками, довідниками. Деяких робіт Павлова нараховується аж до 30 примірників, а для пропаганди його вчення організовано спеціальний куточок, де є постійно діюча ілюстрована книжкова виставка та картотека .

Проводиться активна робота по залученню медичних працівників до читання. Працівники бібліотеки виступають на всіх обласних нарадах, по радіо та в пресі, розіслали в усі медичні заклади інформацію про бібліотеку, правила користування нею. Для кращого задоволення потреб читачів активно починає працювати МБА. Бібліотека стає абонентом Київської та Харківської РМНБ, ДЦМБ, бібліотек ім. Леніна та ім. Салтикова-Щедріна. І вже в 1948 році по МБА для читачів було отримано 417 книг та журналів з вищезгаданих бібліотек.

Проводиться відповідна бібліографічна робота по видачі коротких бібліографічних довідок читачам та створенню краєзнавчого каталогу, але через відсутність бібліографа повні бібліографічні довідки замовляються в великих бібліотеках Союзу.

Для обслуговування лікарів та середніх медичних працівників області в кінці 1945 року був організований поштовий абонемент. Для цього прийшлося збільшити ліміти на фінансування., розробити спеціальні облікові форми. В результаті проведеної роботи 140 лікарів периферії систематично, номер за номером отримували через поштовий абонемент 180 назв журналів для ознайомлення. Після 5 років існування, в 1957 році, коли з'явилась можливість передплачувати періодику без ліміту, потреба в поштовому абонементі відпала. Але залишилась така форма обслуговування як "заочний абонемент ".

На 1 липня 1948 року бібліотека обслуговує 321 медичного працівника районів області за допомогою заочного абонементу. Лише за перше півріччя 1948 року їм надіслано 694 примірники книг та журналів. В основному охоплені бібліотекою лікарі майже усіх районів, за винятком Чечельницького, Оратівського та Уланівського (зі звіту).

Приміщення

Бібліотека містилась там де і на початку свого існування - в будівлі поліклініки по вул. Першотравневій, в чотирьох невеличких кімнатах не маючи читальної зали, але відчинена для читачів була з 9 години ранку до 20 години вечора без вихідних днів.

В 1946 році директор бібліотеки Премислер А.А. домоглася виділення додатково ще двох кімнат в обласному Будинку санпросвіти. Там відкрили філію, влаштувавши в невеликій кімнаті книгосховище, а в великій - читальну залу. Але під кінець 1947 року філію прийшлося ліквідувати у зв'язку з 50% скороченням штату. Залишився директор, зав. книгосховищем, бібліотекар, бухгалтер - зав. господарством та на 0,5 ставки прибиральниця. Скоротили час роботи абонементу - з 15до 20 години.

Незважаючи на ускладнення в організації обслуговування авторитет бібліотеки зростає.

роки	бюджет	в т.ч. на літератур у	фонд	читачі	книговид ача	відвідува ння
1944	40.000	11.000	15 528	110	-	-
1945	76.700	12.000	22 645	504	28 344	6002
1946	82.000	12.400	25 621	746	34 462	9550
1947	106.400	24.000	28 023	986	17 501	9192
1948	99.000	33.000	29 347	1165	14 144	4833

Велику шкоду роботі бібліотеки було завдано в 1950 році, коли, під час об'єднання лікарень, їй довелось звільнити приміщення поліклініки і переїхати на територію обласної психіатричної лікарні ім. Ющенка. Непристосоване приміщення та ще відстань 4 кілометри від центру міста були не на користь ні читачам ні бібліотеці.

Більш ніж 6-ти місячні зусилля директора, колективу, допомога медичної спільноти міста, публікації в республіканській та місцевій пресі, позиція РНМБ та Міністерства охорони здоров'я УРСР дозволили отримати приміщення в центрі міста , в Будинку санпросвіти по вулиці Поліни Осипенко, 8.

Це було приміщення клубу медпрацівників. Воно було замале для фонду і непристосоване . Довелось прилаштовувати антресолі, обладнувати, проводити воду, каналізацію, теплопостачання, а пізніше було відремонтовано і пристосовано під книгосховище ще і підвальне приміщення. Біля двох років бібліотека фактично не працювала. До цього змусили два переїзди та впорядкування 35-ти тисячного фонду. Всю роботу бібліотекарі змушені були налагоджувати заново.

Нажаль і це приміщення довелось залишити в 1960 році у зв'язку з його аварійністю.

Під бібліотеку було відведене приміщення по вулиці Л.Толстого 16, загальною площею 170 квадратних метрів.

Будівля по вулиці Л.Толстого
16, в якій бібліотека працювала
з 1960 по серпень 1981 року.

Звичайно, на такій маленькій території дуже важко було розмістити 103159 примірників фонду, облаштувати абонемент та читальний зал. Було дуже тісно. Читачів обслуговували майже біля порога. Тіснота не дозволяла реалізувати усі наміри бібліотеки, ніде було проводити інформаційні заходи, але необхідність в її існування уже була незаперечна.

Епопея з переїздами для обласної медичної бібліотеки ще не закінчилась. Директор, Степанова П.М. та працівники всіляко намагалися покращити умови зберігання літератури та обслуговування читачів, кількість яких з кожним роком зростала. Майже 9 років листування та звернень до різних компетентних інстанцій не давали ніякого результату. В 1977 році робота бібліотеки навіть була призупинена постановою управління пожежної охорони. Допоміг лист, надісланий працівниками бібліотеки на пленум ЦК КП України. Ситуація докорінно змінилась. Розпорядженням Вінницького облвиконкому від 28.01.1980 року №34-Р медичній бібліотеці було передане приміщення будинку дитини по вулиці Л.Толстого, 11, для якого на той час уже було побудоване нове.

Будинок по вулиці Л.Толстого, 11, збудований в 1903 році, пам'ятка архітектури місцевого значення, в якому бібліотека знаходиться з 1981 року.

В приміщенні було проведено капітальний ремонт в 1981 році. Є гарна кімната абонементу, де знаходяться і каталоги, є кабінети для інших структурних підрозділів, але дуже маленький читальний зал, всього на 16 місць. В такому читальному залі і читачам не дуже зручно, і семінар для працівників бібліотек області провести ніде.

Кімната абонементу з каталогами. Старший бібліограф Петрова Н.С. консультує викладача ВМІ Слободянюк Т.М. 1982 рік.

Абонемент –1994 рік.
Зав. відділом Нечаяк Ірина Миколаївна.

Перегляд нової літератури в кімнаті відділу НМІ.
Читачів хірурга Покидька Івана Арсентійовича та педіатра Борецьку
Ніну Григорівну консультиують зав.сектором бібліографії Бородуліна
В.Ф. та головний бібліограф Писаревська Фріда Шмуліївна. 1994рік

Нікітчук С.І. та Виноградська Ю.В. під час ремонту абонементу
2002рік.

При відсутності коштів на ремонт, робили ремонт за власні зароблені кошти і власними руками. В приміщенні, яке не ремонтувалося більше 15 років, хотілося змін.

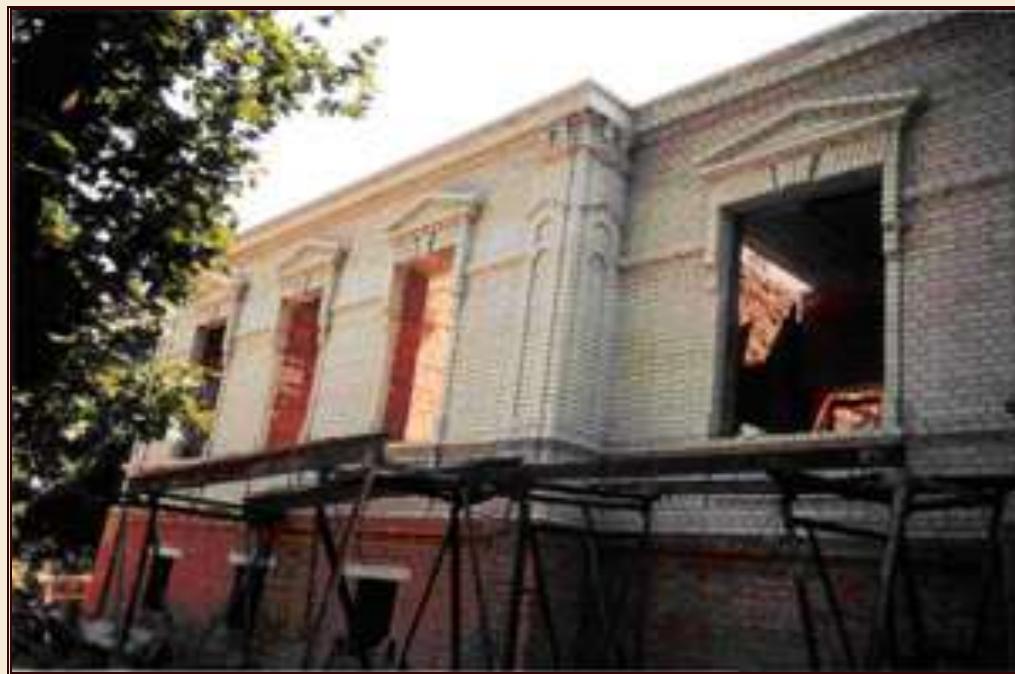

Кімната абонементу після ремонту в 2002 році

Абонемент
Бібліотекар 1-ї категорії
Нікітчук Світлана Іванівна.
2003рік

В новому приміщенні частина фонду все таки залишалась на літній дерев'яній веранді, в умовах, невідповідних санітарним нормам .
В 1999 році була виготовлена проектна документація на добудову приміщення бібліотеки, а в жовтні 2000 року було розпочате і саме будівництво проектна вартість, якого склала 325 тис. гривень.

2001 рік – добудова приміщення бібліотеки

В тій складній економічній ситуації в Україні , що утворилася в після здобуття незалежності, уже сам факт будівництва приміщення бібліотеки є унікальним явищем, тому що заклади культури, не лише не будувались, а й не ремонтувались.

До 400 квадратних метрів існуючого приміщення добавлено ще майже 200.

В 2005 році відбулося урочисте відкриття нового приміщення бібліотеки.

Читальний зал бібліотеки

Куточок на абонементі

В 2008 році колектив бібліотеки відзначає свій **75**-річний ювілей.

За ці роки був напрацьований великий професійний досвід, створена матеріальна база бібліотеки, сформувався колектив, який творчо підходить до вирішення найважливіших питань бібліотечної діяльності.

Книга, як говорили в давнину, - ріка мудрості, що наповнює світ. Бібліотекарі – посередники між цією мудрістю і тим, хто її потребує. І скільки б часу не пройшло, які б досконалі витвори не принесла нам цивілізація, книга довіку залишиться з нами, передаючи тепло живої людської думки, дух пошуку, потребу пізнання, залишиться і храм, де їй служать, що має назву Бібліотека.

Обслуговування читачів

Відділ обслуговування, як структурний підрозділ бібліотеки, був організований лише в 1955 році з штатом - 3 бібліотекарі, до цього був лише один відділ - комплектування, обробки, каталогізації і зберігання літератури.

Бібліотекою користувались не лише лікарі, а й науковці та студенти, незважаючи на те, що в медичному інституті була своя досить потужна бібліотека. Добре укомплектований фонд, затишок та привітність працівників завжди були гарантовані для кожного, хто переступив поріг обласної медичної бібліотеки, незалежно від того, де і в якому приміщенні вона знаходилася.

Для забезпечення запитів читачів активно використовується МБА, навіть якщо і не всі замовлення виконуються, все ж можливості читачів розширяються. В 1966 році надіслано 891 замовлення, отримано 568 примірників книг та журналів, для порівняння: бібліотекою медінституту замовлено 540 примірників, одержано 312.

Активно використовуються можливості заочного абонемента. За 1966 рік ним обслужені 1014 читачів, яким за рік надіслано 6294 примірники книг і журналів.

В 1973 році була затверджена нова структура бібліотеки, де було об'єднано обслуговування читачів і книгозберігання в один відділ.

Очолює відділ Орловська Майя Костянтинівна.

Орловська Майя Константинівна,
1939 року народження, середня
спеціальна освіта, 15 років
очолювала відділ обслуговування.
Стаж роботи в бібліотеці 44 роки

Щорічно бібліотека обслуговує понад 5тисяч читачів. Ведеться широка пропаганда літератури на актуальну тематику, як в стінах бібліотеки, так і за її межами. За рік відділом обслуговування оформляється більше 70 книжкових виставок, проводяться перегляди літератури в медичних закладах.

Для цього періоду характерна велика кількість нестационарних форм обслуговування, так в 1977 році було аж 30 пересувок, тоді як в 1970 лише 18.

Структура відділу з часом змінювалась, в залежності від потреб читачів і проблем, які доводилось вирішувати.

В 1973 році він нараховував уже 5 працівників і називався Відділ обслуговування і книгозберігання, була введена також посада бібліографа.

В 1989 році добавилась шоста посада і утворено сектор книгозберігання. Зав. сектором призначена Ольштинська Марія Несторівна, яка багато зробила для організації фонду, його вивчення та зберігання.

Ольштинська М.Н.

В 80-ті роки РНМБ та бібліотекою ім. КПРС проводилося багато наукових досліджень пов'язаних з організацією, та використанням бібліотечного фонду. Відділ обслуговування приймав участь у цих дослідженнях.

В цей період сформувалася система чіткої взаємодії двох відділів, причетних до обслуговування читачів.: відділу обслуговування та книгозберігання і відділу науково-медичної інформації та бібліографії. Ця взаємодія давала добре результати і читач не втрачав жодної лишньої хвилини на пошук необхідної інформації.

Компетентність і уважне ставлення до читачів викликали у відповідь їх вдячність і відданість бібліотеці.

Згадується випадок, коли теперішній доктор медичних наук, професор, академік Української академії наук, завідувач кафедри акушерства і гінекології №1 Вінницького національного медичного університету ім.М.І. Пирогова, лікар акушер-гінеколог Мазорчук Борис Федорович, одружуючись, приїхав прямо з Загсу з молодою дружиною в бібліотеку поділитись радістю з бібліотекарями такою близькою була медична бібліотека молодому фахівцю.

З 1994 по 2003 рік відділ очолює Нечаюк Ірина Миколаївна, 1945 року народження, має вищу педагогічну освіту.

В 1996 році, у зв'язку з тим, що комплектування фонду обмежувалось найчастіше одним примірником видання лише для читального залу, потік читачі в читальному залі значно збільшився. В маленькому залі, де всього 12 робочих місць, в деякі дні необхідно було обслугжити по 80 читачів. Виникла необхідність збільшити кількість працюючих в читальному залі. Було утворено сектор читального залу спочатку з двома, а потім з трьома працівниками. Очолила читальний зал Жукова Валентина Дмитрівна

Жукова Валентина Дмитрівна, 1953 року народження, має середню спеціальну освіту.

Не один рік працювали у відділі обслуговування Вороновицька Фіра Йосипівна, Аншукова Анна Матвіївна, Петрова Надія Сергіївна, Горенштейн Майя Давидівна, Мірошниченко Людмила Борисівна.

Відділ став справжньою школою кадрів тому, що практика роботи з літературою та читачем давала знання і гарний досвід для подальшої роботи в відділі науково-медичної інформації і бібліографії.

Специфіка роботи відділу обслуговування змінюється відповідно до вимог часу. Обмежена кількість примірників книг викликала потребу жорсткіше регулювати термін користування книгою, дефіцит літератури та її висока вартість викликали потребу збільшення гарантії її повернення в бібліотеку.

З 2000 року були запроваджені додаткові платні послуги, коли за можливість опрацювати книгу з фонду читального залу вдома необхідно внести плату, є можливість

за плату замовити попередній пошук і підбір книг по темі, зробити ксерокопії та інше. З того ж таки 2000 року було введено заставу за цінні книги, та штраф за їх затримку.

Платні послуги добавили клопоту працівникам відділу обслуговування, але дали можливість бібліотеци збільшити суму коштів, що виділялась державою на придбання літератури, зробити ремонт в деяких приміщеннях.

Всі ці зміни сприйнялись читачами в більшості позитивно.

З 2003 року розпочалась дуже серйозна і важлива робота з фондом, який розділено на фонд читального залу та абонементу, та розпочато інвентаризацію усього фонду. Ці заходи дозволили оптимально організувати роботу в новому приміщенні.

Сьогодні працівники відділу обслуговування, як ніхто інший сприяють підвищенню авторитету бібліотеки, такої важливої складової для подальшої її діяльності. Компетентність та професіоналізм дозволяють підвищувати ефективність, поліпшувати оперативність і якість обслуговування читачів, сприяють підвищенню професійного рівня спеціалістів-медиків.

Зав. відділом обслуговування
Сіменкова Л. А. проводить
перегляд літератури в
обласній психіатричній лікарні
ім. Ющенка. 2004 рік.

Під впливом комп'ютеризації поступово змінилася праця бібліотекарів відділу, вона стала складнішою, вимагала принципово нових знань і умінь, на відміну від тих, яких вистачало для виконання традиційних бібліотечних процесів. Оскільки велика частина бібліотекарів відділу ніколи не працювала на комп'ютері, було проведено навчання співробітників навичкам та умінням, необхідним на конкретній ділянці роботи. Процес навчання йшов паралельно з освоєнням нових технологій, тобто, тому, чому вчать завчасно, вчилися під час роботи.

Зараз бібліотекарі відділу обслуговування володіють комп'ютером, ксероксом, сканером, принтером.

Переїзд читального залу та книгозберігання в добудоване приміщення сприяв якісно новому рівню роботи. Сучасне книгосховище обладнане мобільними стелажами, оснащене сучасною системою вентиляції для підтримання необхідного нормативного температурно-вологого режиму збереження фонду.

Належний температурний режим у читальному залі забезпечується сучасним кондиціонером, незалежно від пори року. Рослини в інтер'єрі читального залу не тільки прикрашають його, але і гармонізують атмосферу, сприяють поліпшенню настрою відвідувачів.

Створена чудова зона відпочинку "Зимовий сад" для того, щоб відвідувачі мали змогу індивідуально попрацювати з книгою чи ноутбуком, випити кави, поспілкуватися, помилуватися краєвидом або відволіктися від роботи.

Читальний зал облаштувався в зручному, просторому приміщенні: 22 робочих місця, 2 з яких оснащено комп'ютерами, сканером та принтером для самостійної роботи користувачів в мережі Інтернет та пошуку по електронній базі даних бібліотеки в АРМ «Читач». Кількість Інтернет - читачів постійно зростає.

Продовжується традиція, коли постійні читачі дарують бібліотеці свої твори та наукові праці, не забувши залишити на добру згадку автографи та побажання. Завдяки особистому підпису книга стає єдиною в своєму роді та набуває історичної цінності, збагачуючи фонд бібліотеки.

«Нічний абонемент» є формою додаткового сервісного обслуговування користувачів читального залу, який дозволяє: розширити доступність фонду читального залу бібліотеки, збільшити термін користування книгами підвищеного попиту в неробочі для бібліотеки години (на вихідні дні, або на ніч).

Для залучення нових користувачів в практику роботи відділу впроваджені акції, наприклад: «Безкоштовний запис» для першокурсників та випускників медичного університету та медичного коледжу.

Робота відділу обслуговування тісно пов'язана з відділом науково-медичної інформації та бібліографії. На «передньому краї» завжди знаходяться бібліотекарі та бібліографи, до них в першу чергу звертаються читачі.

В даний час існує проблема інформаційної нерівності, коли читачам віддалених районів важче отримати потрібну оперативну інформацію, ніж читачам обласного центру, тому робота поза стінами бібліотеки набуває сьогодні дуже великого значення.

Обслуговування медичних працівників віддалених населених пунктів існувало з часів створення бібліотеки. **Нестаціонарне обслуговування читачів** ЛПЗ міста і області складає невід'ємну частину роботи відділу: здійснює якісне та оперативне обслуговування медичних працівників: виїзni читальні зали, огляди нових надходжень, що відбуваються на лікарських п'ятихвилинках, конференціях, підсумкових колегіях, семінарах та курсах підвищення кваліфікації.

З 2009 року активно працює Пересувний абонемент. Порівняно з минулими роками кількість виїздів збільшилась вдвічі.

В 2012 році для реалізації проекту «Пересувний абонемент» придбали новий автомобіль – мінівен - Fiat-DOBLO

Перегляд медичної літератури в Барській ЦРЛ

Читачів в бібліотеці приваблюють не тільки ресурси і новітні технології, але й спілкування: доброзичливе відношення бібліотекарів, готовність допомогти знайти будь-яку інформацію, їх досвід та освіченість.

Свій вклад, любов і натхнення в роботу відділу свого часу внесли: Ящук Марина Вікторівна, Пономарьова Олена Іванівна, Смирнова Тамара Федорівна, Соколова Наталія Юріївна, Мельник Лідія Володимирівна.

На 01.01.2015 року в відділі обслуговування та книгозберігання працюють:

Анненкова Ірина Анатолівна – зав. відділом
Стаж роботи в ВОНМБ - 9 років.

Абонемент:

Сіменкова Людмила Анатоліївна – зав. сектором
Стаж роботи в ВОНМБ - 11 років.
Нечаюк Ірина Миколаївна – бібліотекар I категорії
Стаж роботи в ВОНМБ - 20 років.
Нікітчук Світлана Іванівна – бібліотекар I категорії

Стаж роботи в ВОНМБ - 31 років.

Читальний зал:

Жукова Валентина Дмитрівна - зав. сектором

Стаж роботи в ВОНМБ 19 років

Абрамова Надія Ігорівна - провідний бібліотекар

Стаж роботи в ВОНМБ - 6 років.

Приємська Н.Г., Нечаюк І.М., Анненкова І.А., Жукова В.Д.,
Сіменкова Л.А., Абрамова Н.І., Нікітчук С.І.

Комплектування бібліотечного фонду

Бібліотека починає своє життя з першої книги і першого читача.

Комплектування бібліотечного фонду основа основ її діяльності. З дня заснування бібліотеки питаннями комплектування займалися її директори. Окремий відділ організовано в 1955 році як відділ комплектування, обробки, каталогізації і зберігання літератури, всього 2 працівники, очолила відділ Гавриш Зінаїда Антонівна.

Гавриш Зінаїда Антонівна,
1915 року народження,
спеціальна бібліотечна освіта ,
очолювала відділ по 1978 рік
працювала в бібліотеці з 1953
року

Комплектування забезпечувалось з різних джерел: через обласний бібліотечний колектор, книжкові магазини, замовлення книга-поштою, використовувались тематичні плани видавництв, інформація інститутів . Комплектування здійснюється планово, за основним принципом: повнота нових надходжень відповідно профілю бібліотеки та запитам спеціалістів, кількість примірників визначалась диференційовано.

Якщо в 1948 році фонд нараховував 28347 примірників то в 1977 році уже 188193 примірники.

Поряд з тим обласна наукова медична бібліотека проводила централізоване комплектування бібліотечного фонду для 33 бібліотек. Щороку на придбання книг витрачається близько 3300 крб. Так в 1970 році на кожну бібліотеку було придбано по 126 примірників книг. В порівнянні з 1969 роком фонд їх збільшився на 11192 примірники, з урахуванням того, що багатьма лікарнями ще виділяється по 200-300 крб. на придбання журналів.

З 1977 по 1089 рік проводилась часткова централізація медичних бібліотек лікувальних установ області. ОНМБ забезпечує централізоване комплектування фондів 34 бібліотек ЛПУ. Фонди бібліотек-філіалів ЦБС знаходяться на балансі ОНМБ. Тут здійснюється їх наукова і технічна обробка, інвентарний і сумарний облік. Медичні бібліотеки по за ЦБС (всього 7) комплектуються ОНМБ централізовано з частковою обробкою. Облік в цих бібліотеках ведеться самостійно.

В 1979 році в ОНМБ працює уже 20 спеціалістів.

В відділ комплектування була введена посада головного бібліотекаря яку займала Писаревська Фріда Шмуліївна.

В 1980 році відділ комплектування обробки і каталогізації очолила Мороз Галина Романівна .

Мороз Галина
Романівна

Під її керівництвом були організовані основні процеси централізованої обробки та обліку літератури.

На посаді завідуючої відділом в 1985 році її змінила Ільящук М.М.

Ільяшчук Марія Марківна , 1941 року народження, вища бібліотечна освіта, провідний бібліотекар . Очолювала відділ з 1985 по 1996 рік.

Марія Марківна вдосконалила технологічний процес обліку та обробки літератури, скоротивши таким чином шлях книги до філіалу. Кожна нова партія книг потрапляла в ОНМБ, оброблялась і відправлялась в філіали протягом одного місяця., коли в інших областях цей процес займав набагато більше часу.

Була розроблена регламентуюча документація по обліку і зберіганню бібліотечних фондів бібліотек-філіалів, видані методичні рекомендації

"Учёт и сохранность библиотечных фондов медицинских библиотек"

Досвід роботи бібліотеки був узагальнений методичним відділом та відділом комплектування РНМБ і весною 1989 року на базі Вінницької обласної наукової медичної бібліотеки працівниками РНМБ був проведений семінар. На ньому були присутні директор та провідні спеціалісти РНМБ, завідуючі відділами комплектування обласних медичних бібліотек.

Централізована обробка літератури дозволила забезпечити надійний облік і контроль фондів, був створений в кожній бібліотеці довідковий апарат.

В 1989 році була затверджена нова структура бібліотеки, за якою створювався

- відділ комплектування літератури - завідуюча Ільяшчук М.М. та
- відділ бібліотечної обробки літератури і каталогізації, який очолила Сьомкіна Світлана Іванівна.

Сьомкіна Світлана Іванівна, 1937 року народження, вища бібліотечна освіта. Зав відділом обробки і каталогізації літератури з 1989 по 1995 рік.

В 1996 році відділ знову реорганізований в сектор каталогізації, у зв'язку зі скороченням кадрів, зменшенням обсягу комплектування.

Із 1996 року відділ комплектування та обробки літератури очолює Кринична Світлана Вікторівна .

Кринична Світлана
Вікторівна, 1959 року
народження. Вища
бібліотечна освіта.
Очолювала відділ
з 1996 по 2003 рік.

Але 90-ті роки принесли дуже багато проблем, які вирішити було складно навіть і з попереднім, не скороченим штатом працівників.

Припинила свою діяльність Всесоюзна книжкова палата і бібліотека перестала отримувати друковані картки для предметного каталогу. З 1991 року в ПК було відкрито ряд нових предметних рубрик відповідно до рубрикатора MeSH. Друковані картки Харківської ДНМБ надсилались із запізненням і не повністю відображали усі наявні публікації, що не влаштовувало колектив.

Під керівництвом Криничної С.В., яка розпочинала створення ПК за новими рубриками, працівники відділу освоїли предметизацію статей. В цей період проведено також редакцію деяких відділів фонду, які потребували більш дрібної розбивки. Книги цих відділів були перекласифіковані, відредакторовані також ці відділи в СК. Є величезна необхідність продовжити розпочату роботу, але час вимагав мобілізації усіх зусиль для реалізації перспективного плану комп’ютеризації. Була придбана АБІС ІРБІС, придбані перші комп’ютери. Без надійної і постійної інженерної підтримки працівники відділу комплектування та обробки літератури освоїли роботу з ПК, роботу в програмі ІРБІС і розпочали створення електронного каталогу.

Для того, щоб повністю забезпечити вчасну і якісну обробку і каталогізацію літератури в електронному та паперовому варіантах, необхідні були додаткові спеціалісти. Вдалось директорові обґрунтувати потреби та знайти розуміння у керівництва УОЗ для збільшення штату працівників відділу. З січня 2003 року був у його складі організований ще сектор предметизації. Це дало можливість ввести додатково 2 посади.

Сосновська Т.Г., Богомаз В.А., Ільящук М.М. Сипляк Т.Т.(Маляр),
Петришина Л.І. (1993 рік)

Працівники відділу: Сосновська Тетяна Георгіївна, Ільящук Марія
Марківна, Давиденко Олена Іванівна, Дмитренко Ірина Анатоліївна,
Виноградська Юлія Володимирівна, Степанова Поліна Михайлівна.
2003 рік.

Виноградська Юлія
Володимирівна, 1975 року
народження, освіта вища
педагогічна. Зав. відділом з
2003 року.

З 2003 року відділ комплектування очолила Виноградська Юлія Володимирівна. З приходом молодої енергійної завідуючої почався новий етап в роботі відділу. Однією з головних цілей в діяльності відділу стало ширше освоєння автоматизованих робочих місць АБІС ІРБІС.

Виноградська Ю.В. проходила навчання і підвищення кваліфікації, яке проводилося розробниками програми - ДПНТБ Росії, на базі універсальних бібліотек України. Набуті знання передавала працівникам не тільки свого відділу і бібліотеки, а й бібліотекарям ЛПУ.

У 2007 році Виноградська Ю. В. взяла участь у 14 Міжнародній конференції «Крим 2007». На цій конференції розробниками програми ІРБІС була представлена її нова версія, в якій враховувалися всі недоліки попередньої, а також запропоновано нові функції для автоматизації бібліотечних процесів. З 2008 року бібліотека перейшла на роботу в програмі ІРБІС 64.

З 2004 року Вінницька ОНМБ з ОНМБ 3 областей: Рівненської, Чернігівської і Житомирської, а також з бібліотеками Вінницького та Одеського медуніверситетів створили першу серед медичних бібліотек України корпорацію по предметизації статей та створенню електронного каталогу. За основу предметизації був взятий тезаурус MeSH 2000 року. Корпорацією було прийняте рішення з січня 2013 року для предметизації статей використовувати тезаурус MeSH, вбудований в програму ІРБІС 64.

Після створення корпорації звільнився час для наповнення електронного каталогу бібліографічними описами книг, глибиною до 1980 року видання. Цю роботу протягом 2004-2009 років виконували бібліотекарі відділу Дмитренко Ірина Анатоліївна та Петришина Лариса Іванівна. У 2010 році в електронний каталог була введена картотека періодичних видань.

Враховуючи нові можливості програми ІРБІС, з січня 2012 року в обробці книг додався процес штрих-кодування, а з 2013 року штрих-кодові наклейки будуть використовуватися і на журналах. Це дозволить прискорити процес видачі-повернення літератури.

Робота відділу орієнтована також на створення і поповнення таких каталогів:

- ❖ алфавітний каталог;
- ❖ систематичний каталог;
- ❖ каталог іноземної літератури;
- ❖ каталог художньої літератури;
- ❖ каталог періодичних видань;
- ❖ каталог авторефератів;
- ❖ предметний каталог;
- ❖ електронний каталог.

Цю роботу у відділі виконує сектор наукової обробки та каталогізації, на чолі з зав. сектором Горячкіною Катериною Леонідівною.

Горячкіна Катерина Леонідівна, 1974 року народження. Вища технічна освіта. Зав. сектором каталогізації та наукової обробки документів з 2011 року.

Давиденко Олена Іванівна, 1955 року народження. Вища педагогічна освіта. Головний бібліотекар.

Головний бібліотекар Давиденко Олена Іванівна очолює роботу по створенню і редагуванню електронного каталогу, а також редактує бази, отримані від корпорації. Петришина Лариса Іванівна - бібліотекар відділу - відповідає за наповнення електронного каталогу змістами книг нових надходжень.

Петришина Лариса Іванівна, 1951 року народження. Бібліотекар 2 категорії.

На даний період у відділі працює 7 бібліотекарів. У структурі відділу виділені:

- ❖ сектор предметизації - зав. сектором Кринична С. В.;
- ❖ сектор наукової обробки та каталогізації - зав. сектором Горячкіна К. Л.;
- ❖ головний бібліотекар - Давиденко О. І.

Інформаційне та бібліографічне обслуговування

Першим бібліографом бібліотеки ще до 1941 року був лікар Кеніс В.Я.

Допомога бібліографа була необхідною ланкою в системі задоволення запитів читачів.

Але дуже важливим завданням для бібліографічної служби було і формування досконалого довідково-пошукового апарату. Тому завжди традиційні каталоги бібліотеки доповнювали тематичні картотеки.

На 1 січня 1967 року бібліотека передплачує 162 назви періодичних суспільно-політичних, медичних та інших видань, в тому числі 29 назв іноземних видань.

Ведеться довідково-бібліографічна та інформаційна робота. Систематично поповнюється ДБА, бібліотека комплектується довідковою літературою, отримує бібліографічні видання: літописи, 13 серій медичного реферативного журналу, "Советскую біблиографию", "Книжное обозрение" та інші. Велику допомогу надає не лише лікарям, а й науковим працівникам, дисидентам, систематично інформуючи їх по темах, що їх цікавлять за допомогою картотеки запитів.

Бібліотека веде планову бібліографію, щоквартально видає та розсилає в медичні заклади області бюллетень нових надходжень, видає інформаційні покажчики.

Покажчик "Данило Кирилович Заболотний", присвячений 100-річчю з дня його народження, отримав позитивні відгуки видних учених. На покажчик "Профессор Б.Д. Петров" журнал "ЖМЭИ" за 1967 рік №7 надрукував рецензію.

Опубліковано покажчики до 50-річчя обласної лікарні ім. М.І. Пирогова "Бібліографический указатель работ, выполненных на базе областной клинической больницы за 50 лет (1917-1967)" і "Здравоохранение Винницкой области за 50 лет", покажчик "Курорт Хмільник".

Високий рівень бібліографічного обслуговування читачів, та її видань, авторитет бібліотеки у великий мірі залежить від професійного рівня працівників. Бібліографом з великої букви можна назвати Залманову Розу Саулівну (дочка директора бібліотеки Премислер А.А.).

Залманова Роза Саулівна, 1924 року народження. Мала бібліотечну освіту. Працювала бібліографом з 1960 по 1987 рік.

Вона працювала в бібліотеці з 1960 по 1987 рік. мала спеціальну бібліотечну освіту і залишила після себе добру бібліографічну школу, рівня якої намагаються дотримуватись до сьогоднішнього дня.

Наказом МОЗ УРСР від 13 квітня 1972 року за №212 "Про подальший розвиток і удосконалення наукової медичної інформації у системі міністерства охорони здоров'я УРСР" завідуючі обласними відділами охорони здоров'я зобов'язувались до кінця 1972 року завершити створення структурних штатних відділів наукової медичної інформації при обласних наукових медичних бібліотеках.

В бібліотеці було організовано відділ науково-медичної інформації із сектором наукової бібліографії, всього 3 працівники. Очолила відділ Постоловська Клавдія Феоктистівна.

Постоловська Клавдія Феоктистівна. 1927 року народження, освіта вища педагогічна. З жовтня 1972 року по березень 1983 року працювала зав. відділом НМІ. Потім працювала бібліографом до 2001 року.

На базі лікувально-профілактичних закладів було створено 123 групи науково- медичної інформації.

Робота відділу будувалась в тісній взаємодії з роботою груп по інформаційному забезпеченню системи підвищення кваліфікації медичних працівників. Часто практикувались виїзди в медичні заклади області з переглядами та бібліографічними оглядами для участі в медичних конференціях. Єдиною слабкою ланкою в цій системі була відсутність власного транспорту. Допомагав обласний онкодиспансер та обласна санітарно епідеміологічна станція, які включали працівників бібліотеки до бригад обласних спеціалістів, які їхали в райони.

Маючи спеціальну структуру, було вдосконалено такі комплексні форми колективного інформування як Дні інформації та Дні спеціаліста, запроваджені в практику нові форми інформаційного забезпечення такі як ДЗК та ВРІ.

Працівники відділу вели тематичні картотеки, які допомагали розширити можливості довідково-бібліографічного апарату бібліотеки, виконували бібліографічні довідки.

Коли Постоловська Клавдія Феоктистівна досягла пенсійного віку і перейшла на посаду бібліографа, 4 роки очолювала відділ Квачук Віра Василівна, після неї Петрова Надія Сергіївна.

В 1979 році у відділі НМІ була введена посада головного бібліографа. Бібліотекою ставиться акцент на оперативність інформаційного забезпечення. Паралельно виданням РНМБ працівники відділу почали самостійно готовувати та надсилювати в медичні заклади інформаційні списки нових надходжень з 23 спеціальностей. Ця інформація була набагато оперативніша та й доступніша.

Головним бібліографом бібліотеки стала Аншукова Анна Матвіївна.

Аншукова Анна Матвіївна, 1947 року народження, бібліотечна освіта, працює в бібліотеці з 1 грудня 1970 року, з 1979 по 1992 рік - головним бібліографом

Вона прекрасно знає фонд, володіє медичною термінологією, користується авторитетом у читачів, на високому рівні забезпечує оперативне інформування керівників охорони здоров'я, провідних обласних та міських спеціалістів галузі. Веде більше 70 абонентів ВРІ, яких інформує про 130 темах.

Одним з головних завдань відділу було вивчення інформаційних потреб медичних працівників. З цією метою проводилися анкетування і опитування фахівців, на основі яких визначались постійно діючі теми.

Очолює відділ з 1986 по 1992 рік Петрова Надія Сергіївна.

Петрова Надія Сергіївна, 1952 року народження, вища бібліотечна освіта, працює в ОНМБ з 1977 року, зав. відділом НМІ з 1986 по 1992 рік.

Творчий та професійний потенціал працівників відділу дозволяє утвердити авторитет не лише відділу, а й бібліотеки в цілому. Робота відділу ведеться в тісному контакті з відділом обслуговування, в постійному пошуку взаємодії, що сприяє підвищенню якості обслуговування. Проводяться бібліографічні огляди нової літератури для працівників відділу обслуговування з метою кращого її вивчення.

Налагоджена тісна співпраця з курсами підвищення кваліфікації організаторів охорони здоров'я при медичному інституті і для них систематично проводяться бібліографічні огляди літератури по організації охорони здоров'я.

Ведеться краєзнавча бібліографія

Дев'яності роки внесли зміни в структуру роботи відділу. Почався період дефіциту джерел інформації. Припинили своє існування видання поточної бібліографії.

В 1992 році змінилися працівники відділу. Петрова Н.С. і Аншукова А.М. виїхали з країни. Очолила відділ Берладин Галина Василівна, яка працювала до того завідуючою науково-методичним відділом, сектор бібліографії очолила Бородуліна Віра Фотіївна.

При майже повній відсутності нових джерел інформації з питань медицини, знайшли можливість отримувати нові інформаційні листи про запровадження передового досвіду з усього колишнього Союзу через обласний ЦНТІ, копіюючи їх.

Почали налагоджувати контакти з книготоргуючими товариствами, виставляти нові книги, які не були надходженням до фонду, щоб забезпечити інформування медичних працівників про нові видання, влаштовувати виставки-продажі і навіть продавати книги. Ці заходи дали можливість не втратити читачів, бути для них цікавими і корисними, дозволили залучити додаткові кошти на комплектування і проводити комплектування найбільш актуальною і цінною літературою. Це була робота абсолютно не традиційна для НМІ, але вона принесла користь іміджу бібліотеки і відділу зокрема.

Завдяки такому підходові була забезпечена інформаційна функція відділу. Вдалось збільшити кількість переглядів літератури, які організовувались в районних ЛПУ і по формі були "Виїзним читальним залом". Ці заходи забезпечували практичного лікаря периферії недоступними джерелами інформації. Проводили перегляди літератури на обласних заходах по підвищенню кваліфікації лікарів. Бібліотека стала їх невід'ємною частиною

З 2000 року відділ НМІ активно включився в реалізацію перспективного плану комп'ютеризації, відмовившись від традиційних форм підготовки видань для поточного оперативного інформування спеціалістів і призупинивши їх випуск.

Перегляд нової літератури під час проведення Дня інформації.
Консультує читачів зав.сектором бібліографії
Мазур Ала Іванівна. 2003 рік

Забезпечується працівниками відділу консультування біля каталогів, виконання тематичних замовлень, пошук по електронному каталогу, виїзди з переглядами літератури.

Склад відділу науково- медичної інформації та бібліографії :
Зав.сектором бібліографії Мазур Алла Іванівна , головний бібліограф
Новарчук Людмила Петрівна, бібліотекар Маляр Тамара Тимофіївна,
зав. відділом Чорна Надія Павлівна.
2003 рік.

За останні роки збільшилась кількість читачів, які обслуговуються безпосередньо в відділі .

А тепер основними завданнями для працівників стає навчити користувача працювати з базою даних, здійснювати пошук інформації по ЕК та створення власного інформаційного продукту.

Очолює відділ з 2004 року молодий спеціаліст Соцька М.О.

Соцька Марія Олександровна,
1975 року народження, освіта
вища.

Потенціал відділу досить потужний. Працівники володіють новітніми технологіями. Самостійно забезпечують високий рівень бібліографічних видань, постійно в пошуку.

Видання бібліотеки

З 2007 року працює оновлений сайт бібліотеки, який постійно розвивається і надає можливість віддаленим користувачам знаходити потрібну для себе інформацію. Так, в розділі «Наші видання» представлена видавнича діяльність відділу науково- медичної інформації, що спрямована на забезпечення оперативного інформування медичних фахівців про нові надходження у бібліотеку. Розділ «Медицина Вінниччини» надає історичну довідку з розвитку медицини Поділля у XVIII-XIX століттях, історії становлення міських та районних закладів, інформує про ювілейні дати, присвоєння звання заслуженого лікаря тощо.

З 2015 року освоєна нова версія сайту з новими можливостями та функціоналами.

Найпотужнішим та кориснішим для відвідувачів сайту є електронний каталог бібліотеки, який дозволяє виконувати потрібний пошук джерел не виходячи з дому чи робочого місця та відображає книжкові і періодичні надходження у бібліотеку, включаючи повні тексти.

З 2009 року відділ інформації приймає активну участь у виїздах в районні лікарні області з пересувною добіркою літератури, надаючи лікарям можливість ознайомитись з медичним літературними новинками та замовити електронні копії статей з профільних журналів.

Перегляд літератури в одному з медичних закладів області

У 2012 році значно зменшилась кількість відвідувачів Днів інформації у відділі, що зумовило співробітників відділу повернутися до старих методів обслуговування шляхом війзного дня інформації.

Інформування в режимі ДОК головних спеціалістів УОЗ є одним з провідних напрямків інформаційної діяльності. Висококваліфіковане володіння сучасними IT-технологіями значно підняло якість та оперативність індивідуального інформування. Продовжується розповсюдження інформації у режимі ВРІ за тематикою, визначеною користувачами. Постійно діє виставка новинок медичної літератури «Нова медична література».

Із впровадженням в роботу бібліотеки електронних технологій інформаційно-бібліографічне обслуговування читачів вийшло на новий рівень.

Відділ інформаційних технологій та науково-методичної роботи

Був створений у 2012 році, є структурним підрозділом бібліотеки. Діяльність відділу спрямована на впровадження і освоєння сучасних комп'ютерних технологій і використання електронних інформаційно-бібліотечних ресурсів, підтримку існуючих баз даних і фонду електронних документів, супровід доступу в Інтернет, сервісне обслуговування комп'ютерної мережі бібліотеки.

Для вільного користування відвідувачів - 4 комп'ютери, сканер.

Відділ надає інформаційно-сервісні послуги: доступ до мережі Інтернет для медичних фахівців; запис на електронні носії інформації, сканування.

Для поліпшення обслуговування читачів було придбано ксерокс. Багато років ксерокопіюванням займалась Орловська Майя Константинівна.

Читачам надаються платні послуги по ксерокопіюванню, роздруківці на принтері.

У відділі працюють зав.відділом Приємська Наталя Григорівна, зав. сектором Цмокало Володимир Леонідович, бібліотекар 2-ї категорії Войтова Людмила Іванівна та бібліотекар Синявська Ірина Олексandrівна. Працівники відділу допомагають читачам у скануванні та копіювання необхідних документів.

Але основне завдання відділу підтримка в робочому стані локальної комп'ютерної мережі, АБІС, та запровадження нових технологій в бібліотечні процеси.

Мережа

Створення мережі медичних бібліотек розпочалось ще з 1948 року з бібліотечних пунктів при районних та великих лікарнях міста

Наказом УРСР від 24 квітня 1951 року за № 258 "Про створення медичної бібліотеки при районних лікарнях Української республіки" була підведена законодавча база, що змусила вирішувати багато організаційних питань із виділенням окремого приміщення та забезпечення бібліотек необхідним обладнанням. Бібліотечні пункти були реорганізовані медичні бібліотеки.

На 1 січня 1954 року цих бібліотек уже 57. Вони нараховують більше 250 тисяч книг та журналів і обслуговують біля 9 тисяч читачів.

Андрій Костянтинович Постоловський, який очолював управління охорони здоров'я з 1957 по 1975 рік, всіляко сприяв вирішенню проблем, пов'язаних із формуванням мережі.

В 1971 році по області 56 стаціонарних та 32 пересувні бібліотеки лише при районних та дільничних лікарнях.

Комплектування бібліотечного фонду для 33 бібліотек ведеться централізовано обласною науковою медичною бібліотекою. Щороку на придбання книг витрачається близько 3300 крб. Так в 1970 році на кожну бібліотеку було придбано по 126 примірників книг. В порівнянні з 1969 роком фонд їх збільшився на 11192 примірники, з урахуванням того, що багатьма лікарнями ще виділяється по 200-300 крб. на придбання журналів.

В 1979 році мережа складалась з :

ОНМБ-1

Б-ка медінститута-1

Б-ки медучилищ-5

Б-ки обласних ЛПУ-4

Б-ки міських ЛПУ-5

Б-ки ЦРЛ-25
Б-ки номерних лікарень-8
Б-ки дільничних лікарень-9

Динаміка розвитку основних показників роботи мережі медичних бібліотек області

Роки	Кількість бібліотек	Фонд	Читачі	Книговидача	Штат
1952	54	226293	7678	243788	17
1955	59	251800	9030	248032	17
1960	59	479233	13063	315756	28
1965	56	648674	22342	486777	28
1970	57	676847	26192	425499	35
1975	57	857003	27768	560774	68
1980	58	136840	28200	680562	88
1990	42	1182475	53907	1272649	
1995	42				
2000	42				
2005	42				

Єфімович Надія Кирилівна.

Обласна медична бібліотека змушена була велику увагу приділяти мережі. Відповідальні за бібліотеки в більшості не мали спеціальної освіти, часто змінювались тому облік вівся не завжди правильно, не скрізь були каталоги. Щороку по 4-5 разів проводились стажування, працівники ОНМБ виїжджали на місця з наданням практичної допомоги. Матеріальна база бібліотек у багатьох лікарнях була досить злиденна і, придбані централізовано, книги втрачались.

В 1977-1979 була проведена часткова централізація бібліотек . Це дало змогу покращити матеріальні умови. Майже скрізь були виділені окремі приміщення під бібліотеки, впорядковано бібліотечні фонди. Комплектування, обробка літератури, її облік проводились централізовано. Були створені каталоги в кожній бібліотеці. Бібліотекарі на місцях стали мати можливість більше приділити уваги інформаційному забезпеченням медичних працівників.

Працівники бібліотек області під час семінару в 1976 році.
Зліва на передньому плані Єфімович Н.К., зав. науково-методичним відділом
справа Степанова П.М. – директор ОНМБ
на задньому плані зліва Єльчиць М.І. – зав. бібліотекою Погребищенської ЦРЛ.,
справа Швець О.І. – зав. бібліотекою обл. психлікарні ім. Ющенка.

В 1984 році бібліотеки номерних лікарень були реорганізовані в бібліотечні пункти.

Зі зміною економічної ситуації у країні в 1991 році була проведена децентралізація бібліотек. Бібліотечні фонди було передано на баланс медичних закладів.

Фінансовим зубожінням галузі та дуже високою вартістю друкованої продукції, була спричинена тривала пауза в активній діяльності бібліотек медичних закладів області. Навіть самі діяльніші й авторитетні завідуючі бібліотеками не спроможні були змінити ситуацію, коштів на книги в лікарнях не було. Було б неприпустимою помилкою допустити, щоб така ситуація стала звичною.

З 1998 року ОНМБ веде активну роботу, направлену на підвищення авторитету бібліотеки взагалі, посилення ролі бібліотеки кожного медичного закладу на місцях. Заручившись підтримкою обласного управління охорони здоров'я, яке очолює Олександр Олександрович Приходський, а з 2002 року Володимир Олександрович Миронюк, ОНМБ спонукає керівників медичних закладів змінити ситуацію з комплектуванням бібліотечних фондів. Наказами УОЗ керівники зобов'язуються забезпечувати передплату хоч мінімальної кількості періодичних видань та виділення коштів для придбання літератури. З великими труднощами ситуацію було змінено. Ще не всі бібліотеки комплектуються, але таких залишилось небагато. На 1.01.2005 року 7 районів передплачують більше 5 назв медичних журналів, 10 районів передплачують більше 10 назв, лише 3 райони не проводять підписку на спеціальні медичні журнали взагалі, а інші мають від 1 до 5 назв.

В 2003 році 12 бібліотек області мали змогу придбати нову медичну літературу всього на суму 4409 грн, в 2004 році уже придбано нові книги 13 бібліотеками медичних закладів області на суму 7587 грн.

Зрозуміло, що це не та кількість літератури, яка може задовольнити потреби спеціалістів, але це перші реальні кроки, які відновлюють основну функцію бібліотеки. Цей результат повністю заслуга обласної медичної бібліотеки.

Протягом всього періоду становлення та розвитку мережі медичних бібліотек області методичну допомогу їм надавали провідні спеціалісти обласної наукової медичної бібліотеки. В різний час цю роботу організовували: Єфімович Н.К., Івановська А. А., Чорна Н.П., Берладин Г.В., Бородуліна В.Ф.

З 2000року цю діяльність бібліотеки очолює заступник директора Бородуліна В.Ф.

Бородуліна Віра Фотіївна.,1955 року народження, вища спеціальна освіта.
В бібліотеці з 1990 року

Щороку проводяться заходи по підвищенню професійної кваліфікації бібліотечних працівників області, тематика яких продиктована вимогами часу.

Практичне заняття під час семінару проводить головний бібліограф Новарчук Людмила Петрівна . тема : "Новітні технології і сучасна бібліотека "

Практичне заняття з завідуючими бібліотеками медичних коледжів проводить зав. відділом комплектування та наукової обробки документів Виноградська Ю.В.

Обласний семінар для бібліотекарів ЛПЗ

Колектив бібліотеки

Колектив бібліотеки 2010рік (зліва на право Жукова В.Д., Петришина Л.І., Ільяшук М.М., Степанова П.М., Нечаюк І.М., Орловська М.К., Берладин Г.В., Кринична С.В., Смірнова Т.Ф., Бородуліна В.Ф., Сосновська Т.Г., Соцька М.О., Нікітчук С.І., Маляр Т.Т., Войтова Л.І., Горячкіна К.Л., Шишкін С.М., Приємська Н.Г., Давиденко О.І., Виноградська Ю.В., Гаєвик О.Є.)

*Колектив бібліотеки 2012 рік
(зліва на право: Кринична С.В., Сосновська Т.Г., Степанова П.М., Ільяшук М.М.,
Нечаюк І.М., Синявська І.О., Войтова Л.І., Сіменкова Л.А., Маляр Т.Т., Давиденко
О.І., Жукова В.Д., Петришина Л.І., Бородуліна В.Ф., Берладин Г.В., Нікітчук С.І.,
Абрамова Н.І., Абрамова Л.Д., Дубас О.В.
Новарчук Л.П., Цмокало В.Л., Горячкіна К.Л., Анненкова І.А., Соцька М.О., Приємська
Н.Г., Виноградська Ю.В.)*

Відомості про директорів

Відомості про керівників бібліотеки до 1944 року взяті з історичної довідки Премислер А.А., (директора бібліотеки з 1944 по 1967рік.) за 1954р. та спогадів лікаря Кеніса В.Я., який був великим книголюбом і працював за сумісництвом бібліографом, написаних також в 1954 році.

Кеніс В.Я. тепло згадує Зецкера Мойсея Ісаковича, який, невдовзі після відкриття, очолив бібліотеку і був, як він каже "агресором" в кращому розумінні цього слова, відстоюючи інтереси бібліотеки, відвоюючи для неї територію метр за метром. В результаті його "агресії" в володінні бібліотеки було чотири кімнати, були придбані меблі, м'який інвентар, облаштовано зручну читальну залу. Бібліотека стала мати привабливий вигляд дійсно закладу культури. Змінився не лише її зовнішній вигляд, а й зміст її роботи. Ішов інтенсивний ріст бібліотечного фонду.

Продовжується створення алфавітного та систематичного каталогів, правда додаткові та аналітичні картки не писались, щоб швидше закінчити опис всього фонду.

Штат бібліотеки в 1934 році складав 1,5 ставки, а саме:

0,5ставки зав. бібліотекою та 1ставку бібліотекаря. В 1936 році штат розширився і складав 3,5 ставки. З часом було введено 0,5 ставки бібліографа. Ця зміна була оправдана цілком тому, що послугами бібліотеки користувалось багато наукових працівників, дисерантів.

Мойсею Ісаковичу було 70 років, коли він очолив бібліотеку. За професією він був фармацевтом. Багато любові і зусиль цієї людини сприяли розвитку бібліотеки.

Під час фашистської окупації Мойсей Ісакович не зміг залишити місто, маючи досить похилий вік і уже слабке здоров'я і а, залишившись на своєму посту, загинув у перший рік війни.

Премислер Анна Аронівна - директор бібліотеки з 1944 по 1967 рік

Премислер Анна Аронівна, 1903 року народження. Мала педагогічну освіту. Очолювала Вінницьку обласну наукову медичну бібліотеку 23 роки, з 3 жовтня 1944 року по 22 грудня 1967 року. За ці 23 роки бібліотека в короткий термін відновила свою роботу після війни, хоч змушена була декілька разів переїжджати в інше приміщення, але сформувала прекрасний фонд, створила довідковий апарат, стала авторитетним закладом культури та медичної інформації в області, організаційно-методичним центром для створюваної мережі медичних бібліотек області.

Нікітчук Раїса Максимівна – директор бібліотеки з 1968 по 1974 рік

Нікітчук Раїса Максимівна, 1915 року народження, закінчила Одеську міжобласну партійну школу, очолювала Вінницьку обласну наукову медичну бібліотеку з 22 грудня 1967 року по березень 1974. Дійова, мала гарні організаторські здібності . Під її керівництвом бібліотека продовжувала удосконалювати усі напрямки бібліотечно-інформаційного обслуговування медичних кадрів області.

Степанова Поліна Михайлівна – директор з 1974 по 1997 рік

Степанова Поліна Михайлівна 1934 року народження, має середню медичну та вищу біологічну освіту, очолювала бібліотеку 23 роки, з березня 1974 по березень 1997 року. Під її керівництвом було проведено централізацію медичних бібліотек центральних районних лікарень області, організовано роботу бібліотек, як складову частину обласної служби науково-медичної інформації. Було удосконалено структуру бібліотеки, відрядаговано алфавітний та предметний каталоги. В 1981 році проведено капітальний ремонт виділеного під бібліотеку будинку по вул. Толстого, 11 і перевезено в нього майно бібліотеки. В 1987 році проведено перевірку усього фонду, а в 1991 році проведено децентралізацію бібліотек та передачу фондів бібліотек на баланс медичних закладів. Бібліотека стала школою передового досвіду по комплектуванню бібліотечних фондів. На її базі було проведено республіканський семінар. В 1993 році урочисто відзначено 60-річчя з дня заснування бібліотеки. За ці роки сформовано здібний і

працездатний колектив, який тримав на високому рівні авторитет бібліотеки не лише в області , а й серед обласних бібліотек України.

Берладин Галина Василівна – директор бібліотеки з 1997 року

Берладин Галина Василівна 1954 року народження, має вищу бібліотечну освіту. В ОНМБ очолювала науково-методичний відділ з 1989 року, з 1992 року - відділ науково- медичної інформації та бібліографії, з 1995 року – заступник директора. Очолює Вінницьку обласну наукову медичну бібліотеку з березня 1997 року. За цей період розпочато комп’ютеризацію бібліотеки, створення електронного каталогу, при дефіциті коштів було все ж забезпечене систематичне поповнення фонду новою літературою, зміцнена матеріальна база, розширеня її структура. Розроблено проектну документацію та розпочато добудову приміщення бібліотеки і в 2005 році будівництво завершене.

Бібліотека залишається авторитетним організаційно-методичним центром для медичних бібліотек області. Колектив ОНМБ відіграє активну роль в житті медичної спільноти області.